

doer of this virtuous act," and "I am the doer of this vicious act." This attitude is the cause of the continuation of the wheel of birth and death. But when one realizes God, one is freed from the feelings of agency and bondage. One remains convinced in the truth that God is the real doer of everything.

— Sri Ramakrishna

The signs of freedom from the bondage of karma are as follows :—

नैव किञ्चित्करोमीति युक्तो मन्येत तत्त्ववित् ।

पश्यन् शृण्वन् स्पृशन् जिघ्रन् अश्नन् गच्छन् स्वपन् श्वसन् ॥ ८

प्रलपन् विसृजन् गृह्णन् उन्मिषन् निमिषन् अपि ।

इन्द्रियाणीन्द्रियार्थेषु वर्तन्ते इति धारयन् ॥ ९

न एव किम्-चित् कर्-ओमि इति युक्तः मन्येत तत्त्व-वित् ।

पश्यन् शृण्वन् स्पृशन् जिघ्रन् अश्नन् गच्छन् स्वपन् श्वसन् ॥

प्र-लपन् वि-सृजन् गृह्णन् उद्-मिषन् नि-मिषन् अपि ।

इन्द्रियाणि इन्द्रिय-अर्थेषु वर्तन्ते इति धारयन् ॥

na 'va kimcit karomi 'ti yukto manyeta tattvavit ।

paśyañ śṛṇvan sprśañ jighrañ aśnan gacchan svapañ

śvasan ॥

pralapan viśrjan grhṇann unmiṣan nimiṣann api ।

indriyāṇi 'ndriyārtheṣu vartanta iti dhārayan ॥

न *na* not एव *eva* even किञ्चित् *kimcit* anything करोमि *karomi* I do इति *iti* thus युक्तः *yuktaḥ* yogi मन्येत *manyeta* thinks तत्त्ववित् *tattvavit* the knower of truth पश्यन् *paśyan* seeing शृण्वन् *śṛṇvan* hearing स्पृशन् *sprśan* touching जिघ्रन् *jighrañ* smelling अश्नन् *aśnan* eating गच्छन् *gacchan* going स्वपन् *svapan* sleeping श्वसन् *śvasan* breathing

प्रलपन् *pralapan* speaking विसृजन् *viśrjan* letting go गृह्णन् *grhṇan* seizing उन्मिषन् *unmiṣan* opening (the eyes)